

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2022-04-25

Dnr VON 2022/0027

Till Vård- och omsorgsnämnden

Svar på motion 35/2021, Ann-Christine Furustrand (S) och Lars Frid (S) "Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten"

Sammanfattning

I motion 35/2021 "Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten" väckt i Kommunfullmäktige 2021-09-13 § 6:14 lämnar Ann-Christine Furustrand (S) och Lars Frid (S) förslag på förändrat arbetssätt i hemtjänsten. Motionärerna gör liknelser mellan taylorismen, där lågutbildad arbetskraft skulle bli effektiv genom införandet av korta repetitiva och kontrollerade processer där snabbaste sättet att utföra ett moment ansågs var det bästa, och arbetet i dagens hemtjänst.

Motionärerna yrkar för Socialdemokraterna följande:

- Att nuvarande system med minutjakt avskaffas.
- Att nytt system införs som utgår från de totala tidsramarna som fastställs och som ger personalen friheten att disponera tiden flexibelt och anpassat dag efter dag hos varje brukare av hemtjänst.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Att anse motion nr 35/2021 besvarad med hänvisning till nedanstående:

- 1) Österåkers kommuns arbete med att se över systemet för ersättning till hemtjänstutförarna för att främja kvaliteten i utförandet av hemtjänsten.
- 2) Kraven som framkommer i Österåkers kommuns upphandlingsdokument för hemtjänst LOV Lag (2008:962) om valfrihetssystem och avtal med såväl kommunala som privata hemtjänstutförare där kommunens krav på utföraren förtydligas. Här framkommer krav på kompetens hos chef och personal, på kvalitet, delaktighet, upplägg mm. I dessa dokument framkommer att ersättningen som betalas ut ska inkludera alla kostnader så som restider, kringtider, arbetsledning, utrustning för tjänstens utförande och liknande vilket innebär att det är utföraren som är ansvarig för planeringen av insatserna hos den enskilde brukaren.
- 3) De satsningar som görs inom äldreomsorgen med stöd av stimulansmedel. Där utförarna kan ansöka om stöd för en rad olika delar som att personal ska kunna fortbildas, personalkostnader, förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor, ökad personalkontinuitet, främja ett hållbart arbetsliv mm.

Därmed anses Österåkers kommun redan arbeta med de områden som presenteras i yrkandet i motionen och att något ytterligare arbete inte behöver inledas.

Bakgrund

Tjänsteutlåtande

Socialdemokraterna har i motion nr 35/2021, ”Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten” lämnat två förslag som bemöts under rubriken ”Förvaltningens slutsatser”

Förvaltningens slutsatser

Nytt ersättningssystem

Kommunfullmäktige gav Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag i budget 2022 att se över systemet för ersättning till hemtjänstutförarna från schablontid till utförd insats. Av Kommunfullmäktiges uppdrag framgår följande ”Inom hemtjänsten finns behov av att göra en genomlysning och förvaltningen har börjat se över arbetssätt och finansiering av hemtjänsten” Rapporten är omfattande och kan påverka insatserna i flera led. En delrapport för detta redovisades i nämnden i mars 2022, VON 2022/0007, och planen är att en slutgiltig rapport ska kunna presenteras i nämnden under hösten 2022.

Dagens ersättningssystem utgår från schablontider. Biståndshandläggarna i Österåkers kommun räknar tid genom ett system där de fyller i antal besök och vad som ska göras under besöket. Systemet har en schablontid inlagd och räknar ut en sammanslagen summerad tid som brukaren sedan beviljas i ett biståndsbeslutet. Den beviljade tiden skickas till hemtjänstutföraren med information om vilka insatser brukaren har behov av. Brukaren bestämmer tillsammans med utföraren till vad och hur tiden ska användas under en dag.

Det ersättningssystem som planeras införas innebär att utföraren ersätts för utförd insats istället för utförd tid. Varje insats genererar en ersättning till utföraren och insatsen är inte tidsbegränsad utan utförs enligt brukarens behov. Detta sätt att arbeta anses vara mer kompatibelt med IBIC, individens behov i centrum, som är det arbetssätt som biståndshandläggarna använder för att bedöma brukarnas behov.

Avtal med utförare

I avtalen mellan Österåkers kommun och hemtjänstutförarna framgår att ersättning till utföraren i dagsläget utgår med faktisk utförd tid enligt den tid- och insatsregistrering som utföraren registrerar i insatsrapporteringssystemet. I ersättningen ingår således samtliga kostnader för uppdragets utförande såsom exempelvis personalkostnader, Ob-tillägg, kostnader för kringtid, resor, bilar, lokaler, arbetsmöten, ledningsarbete, utrustning för tjänstens utförande, arbetstekniska hjälpmedel, tolk och fortbildning mm.

I avtalen mellan Österåkers kommun och de privata samt kommunala utförarna framgår även att uppdraget ska utföras med kvalitet och i enlighet med gällande värdighetsgarantier och Socialstyrelsens riktlinjer. Verksamheten ska uppfylla de krav och mål som gäller enligt tillämpliga lagar, förordningar och föreskrifter som är aktuella för uppdraget. I kravspecifikationen i upphandlingsdokumentet gällande LOV-ansökan framgår att alla utförare av hemtjänst på uppdrag av Österåkers kommun ska följa de värdighetsgarantier för äldreomsorgen som Vård- och omsorgsnämnden beslutat om.

Värdighetsgarantierna har sin utgångspunkt i Socialtjänstlagen 2011: 453 kap 4 §.

I Värdighetsgarantin står bland annat följande;

- att du erbjuds ett informationssamtal av den hemtjänstleverantör som du har valt när ditt stöd, din hjälp börjar.

Tjänsteutlåtande

- att du erbjuds en kontaktman och en ersättare för denne. Du har rätt att byta kontaktman.
- att ditt stöd, din hjälp planeras tillsammans med dig och, om du så önskar, en anhörig. (Genomförandeplan)
- att du så fort som möjligt blir informerad av personal som du känner vid försening, förhinder eller förändring av insatser.

I upphandlingsdokumentet framgår gällande delaktighet att ”Utförarens verksamhet ska vara grundad på respekt för brukarens självbestämmande och integritet. Insatserna ska ges med lyhördhet för brukarens vanor, behov förutsättningar och önskemål. Brukaren ska känna sig delaktig och kunna påverka utförandet av insatserna, om brukaren inte kan föra sin egen talan ska detta ske med legal företrädare.” Det framkommer att utföraren ska utse en kontaktman till brukaren samt en ersättare. ”Kontaktmannen har det huvudsakliga ansvaret för alla kontakter som rör brukaren och planeringen av insatsen. Kontaktmannens uppgift ska utformas utifrån varje brukares egen förmåga och behov. Uppdraget ska finnas beskrivet i en skriftlig rutin.”

I upphandlingsdokumentet står att läsa följande ”Utföraren ska på ett systematiskt sätt arbeta för att de krav som ställs i Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre ska uppfyllas.

Andelen tillsvidareanställd personal som har godkänd utbildning samt vikarier som anställs för en sammanhängande tid om minst sex (6) månader ska vid var tid vara minst sjuttio (70) procent. Om andelen personal med godkänd utbildning enligt ovan är mindre än sjuttio (70) procent, ska utföraren upprätta en skriftlig plan som beskriver hur kravet ska uppnås. Planen ska vara tidsatt och godkännas av beställaren.” Utföraren ska även ha ett introduktionsprogram, erbjuda personal kontinuerlig handledning, fortbildning och kompetensutveckling, Personal inom verksamheten ska ha en individuell kompetensutvecklingsplan.

I avtalen står det att utföraren ska anställa och ansvara för personal i egenskap av arbetsgivare och därvid beakta vid var tid gällande lagar och avtal .

I upphandlingsdokumentet tydliggörs att insatserna som en brukare har beviljats ska planeras och genomföras tillsammans med brukaren och eventuell legal företrädare. Det tydliggörs även att insatsen ska anpassas efter de omständigheter som är just vid tillfället så att den hela tiden svarar mot brukarens aktuella situation och dennes behov och önskemål. Genomförandet av insatsen ska anpassas efter rådande omständigheter så att den vid var tid svarar mot brukarens aktuella situation, samlade behov och önskemål.

Statsbidrag

Statsbidrag är ett verktyg för att uppnå politiska mål, t.ex. genom att stimulera kvalitetsutveckling inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Socialstyrelsen fördelar och redovisar statsbidrag på uppdrag av Regeringskansliet.

Stimulansmedel för 2022 gäller bl.a. ”Äldreomsorgslyftet” där ny och befintlig personal ges möjlighet att utbilda sig till undersköterska. Komvux i Österåker håller i detta och en ny utbildning planeras att starta hösten 2022. ”Motverka ensamhet bland äldre och ökad livskvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom” där pengarna bl.a. kan användas till personalkostnader, investeringar, utbildningskostnader och olika aktiviteter kopplade till

Tjänsteutlåtande

syftet med bidraget. ”Säkerställa en god och vård och omsorg av äldre personer” som bl.a. syftar till att förbättra arbetsmiljö och arbetsvillkor, öka personalkontinuitet samt kompetensutveckling. ”Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg” (återhämtningsbonusen) som kan sökas för att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personal. Det kan gälla kostnader för projekt som innebär att verksamheten prövar nya eller vidareutvecklar befintliga arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller för att långsiktigt stärka arbetsmiljön.

Mot bakgrund av detta gör förvaltningen bedömningen att det inom kommunen redan pågår arbete med de i motionen yrkade punkterna och något separat arbete kring detta således inte behöver påbörjas.

Bilagor

1. Motion 35/2021 VON 2022/0027, Avskaffa minutjaken i hemtjänsten

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Åsa Lundgren
Enhetschef Förvaltningsstöd

Karin Leo
Sakkunnig äldre

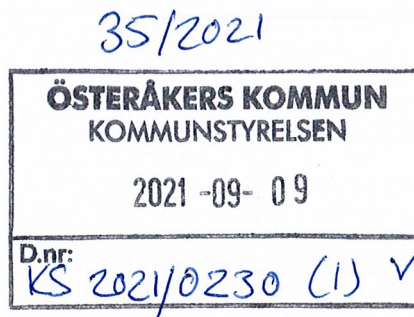
Expedieras

Kommunfullmäktige

2021-08-15

Motion

Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten

För över hundra år sedan infördes "Taylorismen" inom främst bilindustrin. Lågutbildad arbetskraft skulle bli effektiv genom införande av korta repetitiva och kontrollerade processer där utförd var av central betydelse. Vinsterna skulle maximeras. Över tid visade det sig att det här var allt annat än effektivt.

Anställda vantrivdes, stressen och personalomsättningen ökade och systemets förtjänster blev alltmer tvivelaktiga, även för företagets lönsamhet.

Nutidens variant Taylorismen är minutjakten inom hemtjänsten. Varje minut, arbetsmoment, paus och förflyttning till nästa äldre, är för personalen minutiöst detaljerad. Liksom de äldres toalettbesök, duschtid, frukosttid och allt annat. Varje dag året om. Kritiken är densamma, stress, vantrivsel och minimal flexibilitet för personalen. Det blir även en stor omsättning av personal.

Österåker bör omgående ta sitt ansvar, ge personalen det ansvar de så gärna vill ha och är beredda att axla. Låt dem anpassa besökstider timme för timme dag för dag enligt de dagliga behoven de äldre har. Behoven varierar från en dag till en annan dag. Ibland blir det mer tid här, ibland mindre tid där, allteftersom hur de äldres dagliga behov ser ut.

Inom de totala tidsramar som fastställs av behoven kan personalen disponera tid på ett flexibelt och anpassat sätt dag för dag hos varje äldre som slipper känna av den stress som följer av minutjakten.

Bort med stressen. Bort med onödig tidsadministration. Bort med stämpelklockan. Inför istället ansvarstagande för personalen och flexibilitet för de äldre.

För Socialdemokraterna yrkar vi följande;

- Att Nuvarande system med minutjakt avskaffas
- Att Nytt system införs som utgår från de totala tidsramarna som fastställts och som ger personalen friheten att disponera tiden flexibelt och anpassat dag efter dag hos varje brukare av hemtjänst.

Lars Frid

Ann-Christine Furustrand

Remiss av motion nr 35/2021

Dnr: KS 2021/0230

Motionen väcktes i KF 2021-09-13 KF § 6:14 ”Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten”

Anmäl på tåg och besvara så snart som möjligt.

Remittering sker i enlighet med nedanstående nämnd/styrelses reglemente:

Nämnd	Remiss X = JA	Kommentar
Kommunstyrelsen	X	Kommunstyrelsens förvaltning/HR i samråd med Produktionsförvaltningen
Byggnadsnämnden		
Förskole- och grundskolenämnden		
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden		
Kultur- och fritidsnämnden		
Miljö- och hälso-skyddsnämnden		
Socialnämnden		
Tekniska nämnden		
Val- och demokratinämnden		
Vård- och omsorgsnämnden	X	

Till nämnd/styrelse remitteras härmed bifogad motion för behandling.

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande

KF § 6:14

Dnr. respektive motion, KS 2021/0027

Nya motioner och interpellationer

Kommunfullmäktiges beslut

1. Motioner nr 33/2021, nr 34/2021, nr 35/2021 och nr 36/2021 får väckas och remitteras till Kommunstyrelsen för beredning.
2. Interpellationer nr 9/2021 och nr 10/2021 får ställas och besvaras vid ett kommande sammanträde.

Sammanfattning

Till dagens sammanträde har 4 motioner inkommit.

Motionär

1. Motion nr 33/2021
– Förändring av Österåkers skolorganisation	Michael Solander (MP)
2. Motion nr 34/2021
– Österåker borde införskaffa en regnbågsflagga	Ann-Christine Furustrand (S)
3. Motion nr 35/2021
– Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten	Lars Frid (S),
Ann-Christine Furustrand (S)
4. Motion nr 36/2021
– Öppna musikskolor för pensionärer	Michael Solander (MP)

Till dagens sammanträde har 2 interpellationer inkommit.

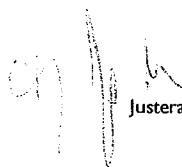
Interpellant

1. Interpellation nr 9/2021
– Angående badens underhåll under sommaren	Kristina Embäck (S)
2. Interpellation nr 10/2021
– Har Österåkers kostpolicy fått genomslag i verksamheterna?
<i>Interpellationen ställs till Kommunstyrelsens ordförande Michaela Fletcher (M)</i>	Michael Solander (MP)

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att motioner nr 33/2021, nr 34/2021, nr 35/2021, och nr 36/2021 medges väckas.

Forts.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Forts. KF § 6:14

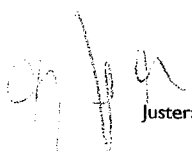
Ordföranden föreslår att interpellationer nr 9/2021 och nr 10/2021 medges ställas och besvaras vid ett kommande sammanträde.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om fullmäktige kan besluta i enlighet med av ordföranden redovisat förslag och finner frågan med ja besvarad.

Expedieras

Akt

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande